

Fotoğrafta Görünmeyen Melek

Bahtiyar ASLAN

Saçlarının ucunda korkulu bir tereddütle duran ter damlaları karanlık gecede bile parlıyordu. Ter damlası olduğundan emin olmadığımı yıllar sonra her şeyi yeni baştan düşünürken, bir filmi ikinci, üçüncü belki de onuncu kez izler gibi yeniden canlandırırken anlıyorum. Her şey benim elimde, filmi istediğim gibi durdurabilirim, başa sarıp tekrar izleyebilirim hatta sahneleri, oyuncularını ve diyalogları değiştirebilirim. Karanlık gecede parlayan ter damlaları (ter damlası olmadıklarına eminim artık) pekâlâ gün ortasında saçlarının kırıyla kararırıp matlaşabilir. Ama artık biliyorum ki karanlık gecede parlayan damlalar başındaki yarıktan sızan kandan başka bir şey değildir. Sofada yatarken gelip yanıma sokulduğunda duyduğum kokunun kan kokusu olduğunu şimdi kesin bir şekilde biliyorum. Irmağın öte yakasından, meşeliklerin arasından bir türküyle, bir ağıtla gelmiş, gelmiş de yanı başıma oturmuş, bulutların arasından arada bir yüzünü gösteren ay, karanlığın içinde uyuyan devler gibi uzanan Binboğaların sırtına doğru devrilince de yükünden kurtulmuş bir hayvan rahatlığıyla yanıma sokulmuştu.

Öykü

Ertesi sabah uyandığında avlunun kible duvarına bakan pencerelerinden birinin, en batıdakinin altında, kara, kıl bir çulun üzerine uzanmış, solgun sonbahar güneşinin ilk ışıklarında kemiklerini ısıtmaya çalışan, kirli ve yırtık elbiseslerinin içinde küçülüp kaybolan bir adam olarak buldum onu. Fakat dün gece yatağıma sokulduğunda duyduğum kan kokusunun altından ilerleyen o tertemiz koku? O kadını, o bayıltıcı, o bir çocuğun ruhunu kirletme kudretine sahip koku?

Saçlarına bit düşmüş. Üstündeki partalların arasında bitler dolaşüyor. Güneş yükselip hava ısındıkça bitler canlanıyor, elbisesinin astarlarından, dikiş aralarından, kıvrımlarından çıkıp vücudunda dolaşmaya başlıyor. Başını göğsüne doğru eğiyor o zaman. Sonra iki eli saçlarının arasında geziniyor, bulduğu bitleri iki elinin başparmağı arasında, hatta tırnakları arasında “çıt” diye öldürüyor. “Bitleniyor” diyor babam, “bitleniyor” diyor babaannem. Gidip yalvar yakar

evin içine sokmak istiyorlar. Küçük hamama sokup bir güzel yıkayıp paklamak lazım. Üstündeki partalları da sobaya doldurup yakmalı, yeni elbiseler giydirmeli. Onca yılın hatırı var.

Saçlarından kan damlayan kadın -hayır damlamıyor, donup kalmış gecenin soğuşunda- sofada o kadar çok ağladı ki, döktüğü gözyaşları bütün saçlarını yıkayıp kandan arındırabilirdi. Bir kadının, ancak ellerinin kanını arındırmak için bu kadar ağlayabileceğini o zamanlar bilemezdim elbette. Yoksa Melek de evini barkını bir kara kışta terk ettiğinde, başındaki yarıklardan sızan kan omuzlarından sarkan iki örgünün ucunda böyle mi donmuştu? Böyle mi buz tutmuştu? Gözlerinin yaşı bu buzu eritmek için mi akmıştı yıllarca? Yüzünün bembeyaz derisinin altında sürekli bir morluk, gittikçe siyahlaşan ve onu esmerleştiren bir morluk -yine de bembeyazdı derisi bir melek olduğundan olmalı- vardı. İşte o morluğu büyüte büyüte, kendi derisinden bizim derimize, ellerimizin üstüne, yüzümüze, dudaklarımızın kıyısına geçire geçire anlatırdı. Anlatır ve ağlardı, ağlar ve anlatırdı. Kapısının girişinde eskiye eskiye tükenmiş, eriyip bitmiş, âdeta taşığa karışmış bir küçük heybe vardı. Küçücük bir süpürge fısırtısıyla zibilliğe karışmasının vakti çoktan gelmiş olan heybe, sanki daha yeni dokunmuş, hatta tezgâhtan henüz çıkarılmamış, bitmemiş gibi capcanlı, göz alıcı renkleriyle karşılardı bizi. Sonra onu neden alıp gitmedim ki? İstemiştim üstelik. Renklerine vurduğumdan mı yoksa Melek'in öleceğini anladığım için ondan bir eser, bir yadigâr kalmasını istediğimden mi? Ne kadar da birbirlerine benziyorlar... Bir heybe ve bir kadın... İkisinin de aynı dili konuştuğuna artık hiç düşünmeden yemin edebilirim.

Sofada yanıma yatan kadın, parmaklarını bir silah gibi kimin göğsüne doğrultsa o vurulup düşüyordu. Kocasına, kendisine dair ayıplı ve asılsız laflar eden bir adamı da karısının dizlerinde uyurken, tek atışta şakağından vurmuş. Sonra da elinin kanıyla çıkıp gelmiş ve saçlarını, ucunda başından sızan kanların bir mercan gibi donup parıldadığı saçlarını göğsüme sermişti. Ben o zaman küçük bir çocuktum ve bütün bunlar bir düşten daha fazla bir şey olmayabilirdi. Sabaha kadar aldığım her nefesle göğsüme dolan ve yavaş yavaş derimin altına sızan, gitgide bütün bedenimi saran bu baygın kokudan -kan kokusuyla karışarak elbette- başka ne olabilirdi bana bu düşleri gördüren!

Avlunun kible duvarına bakan pencerenin altında oturan adam da düşüyor muydu? Hiç kimsesi kalmamıştı. Çocukları onu bir zağar köpek gibi kovmuştu evinden. Bunu kendisi söylüyordu. Halam geliyor, altına küçük bir tahta iskemle çekiyor, saatlerce karşısında oturup ağlıyordu. O da ağlayarak düşlerini anlatıyor olmalı... Günün her öğünü önüne pırıl pırıl kalaylı bir tepsi içinde

yemekler konuyordu. Pencerenin parmaklıkları arasından onu seyrediyordum. Gece, karanlık örtüsü ve korkusuyla gelince üstüne eski bir yorganın örtülmesine ses çıkarmıyordu. Simsiyah, kaytan bıyıkları gülümsedikçe yüzüne yayılan, ta kulak memelerine değen karşı komşumuz tam da bugünlerde ölüyor bir trafik kazasında. -Filmin bir yerde, belki de tam burada kopması gerekmez mi?- Geri sarıp yeniden başlatsam, o bıyıkların sahibine, o gülümsemeye başka bir kader yazabilir miyim? Böyle güzel gülümseyen bir adam ölmekten başka ne yapabilir?

Sonunda ikna oluyor. Hemen o gün kuşluk vakti ocak çatılıp su kaynatılıyor. Evin küçük hamamına sokuluyor, bir güzel yıkanıyor. Amcam yıkıyor onu. Elbiselerini getirip ocağın altında yakıyor. Temiz bir fanila, gömlek, pantolon, ceket... Bir çift çorap ve ayakkabı... Sakallarını da kesiyorlar. Gülümseyen bir yüz olup çıkıyor baştan ayağa. O kadar güzel gülümsüyor ki... Çok yaşamaz... Kim söylediye bunu söyledi işte. O zaman titreyen elleriyle beni sevmeye, saçlarımı okşamaya başlıyor. Günlerdir pencereden bakarken içimde kabaran, yükselen, büyüyen merhamet onun ellerinde toplanıp benim saçlarıma değişiyor.

Saçlarının ucuna mercan takılan kadın Melek'i tanımıyor. Bense -sanki saçlarının kanını hiç yıkamayacak- mercanları dudaklarıyla toplayan bir adamın şakağına değen kurşunu düşünüyorum. Belki de düşünüyorum. O kadar küçüğüm ki düşünmekle düşlemek aynı şey oluyor bende. Belki de düşlediklerimle düşündüklerimi hatta düşümde gördüklerimi karıştırıyorum bazen. Hangisi düş, hangisi düşünce, hangisi düşlediğim? Ne fark eder ki? Hangisi diğerine göre daha gerçek? Ayrıca neden gerçek daha değerli olsun ki? Hangisinin daha gerçek olduğunu bunun için mi, bir değer yüklemek için mi sorguluyoruz? Bunları sorabilmek için epeyce büyümem lazım. Büyümem, yani düşlediklerimle düşündüklerimi ayırt edebilmem ve böylece mutsuzlukla tanışmam... En çok da saçlarının ucundan terli mercanlar damlayan kadının bitlenen bir adama nasıl dönüştüğünü düşünüyorum. Belki düşleyerek dönüştüren benim. Fakat Melek her zaman Melek olarak kalıyor. İçlerinde tek gerçek olan odur belki de. Yine de onu daha çok seviyor değilim. Yine de yalnızca onun sesi değil kulaklarımda uğuldayan. Saçlarında mercanlarla uyuyan kadının sesi de hafızamda en az o kadar canlı. Hatta daha renkli. Fakat her sabah uyandığımda onu avlunun kible duvarına bakan pencerelerden birinin altında bitlenen adam -artık tertemiz, kırçıl sakallarıyla bile tertemiz bir adam olsa da bitlenen, sanki bu onun adıdır onu ilk gördüğümden beri, bu adı ona ben vermiş olmalıyım- olarak bulmamı izah edemiyorum. Doğrusu bunun nasıl olduğunu çok iyi biliyorum. Fakat birisine anlatacak olsam... İşte o zaman delillere ihtiyacım olacak. Oysa tek delil be-

nim, ben ve düşlerim, düşlediklerim. Kendi kendisinin delili olan bir adama -bir çocuğa aslında- kim inanır? Kendi kendisinin delili olan bir çocuğa -bir adama değil aslında- herkes inanmalıdır. Daha sahici ne olabilir ki bundan?

Gece yarısını çoktan geçmiş, sofaya titrek ışıklarıyla düşen tek yıldız da iyice batıya kaymıştı. Uçlarında güller açan saçlarını göğsümün üstünden ancak o saatlerde ve ancak bir çocuğun kulağıyla duyulacak bir fısırtıyla, şiirli bir fısırtıyla toplarken; “ben aslında hayatımda silâha hiç el sürmedim” dedi. Gözlerimi, kapaklarına çöken bütün ağırlıklardan kurtularak sonuna kadar açtım. Yüzümü, burnum yanaklarına değene kadar yüzüne yaklaştırdım. Bu sefer alıştığım kokusunun büsbütün değiştiğini, baygınlaştığını fark ettim. Öyleyse ta ırmağın öte yakasından, ay ışığında, bazen de karanlıkta çamurlara, sulara bata çıka, meşeliklerle dalaşan eteklerini çekiştire çekiştire neden gelmişti? Neden kaçıyor? Belki bir çocuğun masumiyetini öper gibi öptü dudaklarımdan. Bunun saçlarını öpmekten hiçbir farkı yoktu. İç çekti, durdu, kuzey batıda titreşen yıldız baktı uzun uzun. Sonra bana hiç de anlayamayacağım şeyler anlattı sabaha kadar. Yine de şafağa doğru bohçasının içinden çıkardığı tabancaya dokunmama izin verdi. Namlusunu küçük parmaklarımla yoklarken ölümün soğukluğunu ve gücün tahrik edici, baştan çıkarıcı davetini bir arada duydum. Bu silah benim olabilir. Benim olabilir ve ben bu silahla onun saçlarının ucuna kanlı bir yazı yazan adamı bulup öldürebilirdim. Bunu düşledim mi yoksa saçlarında okudum mu bilmiyorum.

Melek’e anlattığımda o gecenin üstünün başka ve daha karanlık bir geceyle örtülmesi gerektiğini söyledi. “Saçlarının ucunda kızaran kirazlar zehirliydi” dedi taşlıktaki heybenin üstünde otururken. Sonra küçücük ayaklarıyla karlara bata çıka yürüdü. Saçlarından damlayan kanlarla bir yazı yazdı ovaya. Karın her şeyi örterek sonsuzlaştırdığı, ufuk çizgisini bile sildiği boşluğa baktı uzun uzun. Bu sonsuzluğun bir yerinden doru bir ata binmiş bir adam çıkagelsin diye dualar etti. Elleri, ayakları donmak üzereydi. Gün batıya devrilirken saçlarının yazısı da bitti. Derken sonsuzluğun ortasında karları savura savura bir at, doru bir at görüldü. Atın savurduğu karlar akşam güneşinde tutuşup yandı. Melek, donmak üzere olan ellerini, ayaklarını bu yangınla ısıttı, saçlarının buzu bu yangınla çözüldü. Kapkara bir adamdı beklediği. Oysa haber bile ulaştırmamıştı. Yine de geleceğini bilerek akşam etmişti günü. Ömür atının terkisine binmek diye bir şey geldi aklına, Çapar’ın beline sarılırken. Ölümünden mi bahsetmişti yoksa daha Çapar’a ilk sarılışında? Bilemedi. İnsanın en mutlu anında ölümü düşünmesi de neydi? Çapar, içinden geçenleri biliyormuş gibi -belki de biliyordu gerçekten- “saadetle ölüm kol kola gezen iki kardeştir” dedi. “İçimden geçenleri gerçekten

biliyor muydu? Çıkıp gelse de sorsak” dedi Melek, gözleri nemli nemli. “Ne de hikmetli laflar ederdin” dedi sonra. “Köylük yerde kimden bellediysen gayrı”...

Melek’le ne zaman ve nasıl vedalaştık bilmiyorum. Haberini onun hikâyesini yazarken aldım. Beyaz kâğıdın üstüne iki damla gözyaşı düşürdüm, hayata kafiye düşürür gibi. Kızarak dağıldılar.

Fakat hiçbir şey bitmedi.

Saçlarının ucundaki kirazları bir gece gizlice yediğim -hayır, gizlice değil, uyanmıştı ama gözlerini açmadı, yine de yüzüne bir gülümsemenin yayıldığını ay ışığında bile görebiliyordum- kadın, sonunda gitmeye karar verdi. Ansızın öteberisini toparlayıp geldiği gün koltuğunun altında taşıdığı bohçasına doldurmaya başladı. Bir ara göz ucuyla bana baktığını, sonra bohçasına bakarak beni koyabileceği bir boşluk aradığını fark ettim. İçimde hercai menekşeler açtı pervasızca. Gözlerini kaçırdı, bir şeyler arar gibi yaptı, köşedeki bakraca eğildi, bir tas su aldı, taşıra taşıra içti, elinin tersiyle ağzını sildi ve olduğu yere çöktü. “Sarı” dedi, “Köpek Sarı, beni öldürecek”. Köpek Sarı’nın kocası olduğunu biliyordum nasılsa. Parmaklarını bir silah gibi göğsüme doğrulttu oturduğu yerden ve bir kere daha “beni öldürecek” dedi.

Koşarak avluya gittim. Hâlbuki çoktan yıkanıp paklandığını ve artık orada yatmadığını biliyordum. Yine de avlunun kible duvarına bakan pencerenin altına kadar yürüdüm, durup gökyüzüne baktım. Masmavi boşlukta tek çinke bulut bile yoktu. Baktıkça başım döndü. Sonra boşluğa bir çift leylek sokuldu nereden sokulduysa. Genişçe bir daire çizerek dönüyorlar, her turdan sonra biraz daha yükseliyorlardı. İyice küçüldüklerinde koşarak evin arkasına dolandım, tahta merdivenin basamaklarını birer ikişer atlayarak dama çıktım. Bacanın yanında durup uzun uzun baktım. Sonunda gökyüzünü delip geçtiler, kayboldular. Demek Eylülü. Demek güz gelmişti.

Aşağı indiğimde parmakları silah olan kadın Köpek Sarı’nın yanı sıra âdeta bohçasını sürükleye sürükleye, avluda bitlenen adamsa iki genç adamın arasında neşeli adımlarla ayrı yönlerde doğru uzaklaşıyorlardı. Bir fotoğraf tam orta yerinden yırtılmıştı. Yırtılan fotoğrafın iki parçasında da benim yüzüm vardı fakat Melek’ten en küçük bir iz bile yoktu.

“Ama” dedi bir ses, “melekler fotoğrafta görünmez ki”...

Dönüp saçlarımı öptüm oğlumun.